

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност

на гл. ас. д-р Емилия Любомирова Сидерова,

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност

„доцент”

в професионално направление 3.6. Право /Конституционно право/,

обявен в ДВ, бр. 103 от 23.12.2011 г.

за нуждите на ВСУ ”Черноризец Храбър”

Разработил: доц. д-р Юрий Страшимиров Кучев

от Юридически факултет на СУ „Климент Охридски”

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр. 103 от 23.12.2011 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Правни науки” към Юридическия факултет. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция № 6 към Наредба № 3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

Единствен кандидат в обявения конкурс е д-р Емилия Любомирова Сидерова - гл. ас. в катедра „Правни науки” към Юридическия факултет на ВСУ „Черноризец Храбър”. За участие в обявения конкурс кандидатът е представил общ списък на своите научни трудове. Три от тях са публикувани след защита на докторската дисертация и са самостоятелни разработки. Приемам за рецензиране следните научни трудове: монография „Президентът като неутрална власт”, глава първа, стр. 9-38, изд. „Албатрос”, 2012; статия „Президентът – гарант за спазването на Конституцията, наред и независимо от Конституционния съд”, 13 стр., изд. Годишник на ВСУ, 2012 и монография (учебно помагало) „Устройство на

съдебната власт”, 147 стр., изд. ВСУ, 2012. В своята съвкупност представените научни трудове отговарят на изискването по чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ.

Основните научни разработки на д-р Сидерова, предмет на рецензиране са в сферата на правомощията на президентската институция, в контекста на разделението, баланса и взаимодействието ѝ със съдебната, законодателната, изпълнителната власт и Конституционния съд. Проследява се и се **доразвива идеята за „неутралната власт” на Президента** в парламентарната република, като е застъпена тезата за достатъчност на конституционните му правомощия. В същото време, с оглед практиката на Конституционния съд за установяване на противоконституционност на законите, е направен извод за недостатъчното използване (и от тримата президенти), на такова силно правомощие, каквото е президентското вето - 67 пъти за 20 години.

Акцент в изследванията са **трите групи правомощия** на президента в областта на националната сигурност и отбрана, външната политика на страната и неговото право на отлагателно вето. Тези присъщи само на президента правомощия изключват партийно-политическата пристрастност в условията на „споделена компетентност”, заедно с Народното събрание и Министерския съвет. За довод в това разбиране служи и факта, че Консултативния съвет за национална сигурност е създаден именно при Президента, в който участват не само ръководителите на основните институции, но и лидерите на всички парламентарни групи, включително и опозицията.

Научни приноси в рецензираните трудове представляват подробното изследване на всички 16 на брой конституционни проекти по КРБ от 1991 г., направения пълен анализ на 20-годишния период от приемането на Конституцията от 1991 г. до момента относно приложението на президентското право на вето; обобщената и изследвана

практика по приложението на указите по чл. 101 от КРБ за периода 1991-2011 г. през четирите пълни конституционни мандата на трима различни президенти; направеното сравнение на мандатите от гледна точка на тенденцията за съобразяване или отхвърляне на върнатия за повторно гласуване в парламента закон. Успешно защитена е тезата на автора, че президентското вето се явява своего рода превантивен контрол за конституционност на законите включително и през втория мандат на президента, както и че е допълнителна гаранция за качеството на законите от гледна точка не само на конституционносъобразността, а и на обществената целесъобразност.

Естествено продължение на монографията „Президентът като неутрална власт”, представлява статия „Президентът – гарант за спазването на Конституцията, наред и независимо от Конституционния съд”, в която е направена конкретна съпоставка между правото на отлагателно вето на президента по чл. 101 от КРБ и правомощието на КС да се произнася по искане за установяване на противоконституционност на законите по чл. 149, ал. 1, т. 2 от КРБ. **Развита и успешно защитена е тезата** за механизъм за възпиране и баланс между властите. **Принос** представлява съпоставянето на отделните елементи на двата института.

Приносен момент в научната продукция на гл. ас. д-р Емилия Сидерова представлява направеният в монографията „Устройство на съдебната власт”, анализ на устройството на съдебната власт съобразно последните конституционни промени. Съдебната власт е разгледана в контекста на разделението и баланса на властите, във взаимодействието на съдебната власт със законодателната власт, с изпълнителната власт, с президента и с Конституционния съд. Изведени са основните принципи на организация и дейност на съдебната власт, структурата на съдилищата, прокуратурата и следствените органи, компетенцията им. Подробно са

разгледани правата, задълженията и отговорността които носят различните органи на съдебната власт.

Научен и практически интерес представлява направената за пръв път съпоставка за наличието или липсата на Конституционен съд в системата на държавните органи, както и на орган на управление на съдебната власт, наличието на специализирани съдилища с посочване на конкретните им наименования в държавите-членки на Европейския съюз.

Гл. ас. д-р Емилия Сидерова е **утвърден преподавател** с безспорен научен авторитет в академичните среди, сред колегите си и студентите. Повече от 10 години се занимава с преподавателска дейност, като е водила семинарни занятия и е чела лекции по Конституционно право, Устройство на съдебната власт, Основи на правото, Учение за държавата във ВСУ „Черноризец Храбър” с **10 научни публикации** от които две монографии. Понастоящем е член на ръководството в Правната клиника учредена към ВСУ, **член е на Съюза на учените**. Взела е участие с доклади в над шест национални и международни конференции свързани с нейната специалност. Кандидатът много умело съчетава научната с **практическата дейност**, като е била **съдебен заседател** във Варненския окръжен съд, а от 2007 г. е вписана, като **адвокат** във Варненска адвокатска колегия.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчвам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър” да избере **гл. ас. д-р Емилия Любомирова Сидерова** да заеме академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.6. право по специалност Конституционно право.

03.04.2012 г. Изготвил становището:

(доц. д-р Юрий Кучев)